

OKUL YÖNETİMİ

School Administration Journal

Seminerde olmak ya da olmamak: Öğretmenlerin seminer dönemlerinin etkililiği üzerine nitel bir çalışma

159

Bahattin Köseoğlu

Özet: Milli Eğitim Bakanlığı her yıl okullarda bir hizmet içi eğitim faaliyeti olan bakanlığın mesleki çalışma olarak isimlendirdiği öğretmenler arasında da seminer dönemi şeklinde adlandırılan bir uygulama yapmaktadır. Bakanlığın seminer dönemleri ile ilgili amaçları ve öğretmenlerin bu dönemlerden beklentileri eğitim öğretim süreci adına önem arz etmektedir. Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin Nisan, Haziran, Eylül ve Kasım aylarında Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı çerçeve plan dahilinde katıldığı seminer dönemlerinin etkililiğinin değerlendirilmesi ve seminer dönemlerinin daha faydalı olabilmesi için neler yapılabileceğinin belirlenmesidir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Kocaeli ili Gebze ve Çayırova ilçelerinde farklı okul türlerinde ve branşlarda çalışan 5 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçlı örneklem yöntemine göre belirlenmiştir. Araştırmanın verileri katılımcılar ile gerçekleştirilen görüşmeler ile toplanmış, mülakatlar ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Araştırmanın analizi sürecinde Moustakas (1994)'in analiz adımlarından yararlanılmıştır. Bu araştırma sonucuna göre; öğretmenler seminer dönemlerini mesleki anlamda yararlı, eğitim öğretim süreci için ise faydalı bulmaktadır. Seminer dönemlerinde yapılan sosyal ve kültürel etkinlikler öğretmenler için olumlu görünürken okullarda gerçekleştirilen sunum çalışmaları ise gereksiz bulunmaktadır. Öğretmenlerin seminer dönemlerine yönelik görüşleri; hâlihazırda seminer planlarının yetersiz olduğu ve seminer planlarında öğretmen görüşlerinin alınarak seçimlik çalışmaların yapılması gerektiği yönündedir.

Başvuru/Submitted
28 Ara/Dec 2022Kabul/Accepted
29 Oca/Jan 2023Yayın/Published
30 Oca/Jan 2023Makale Türü
Araştırma /
Research

Anahtar kelimeler: Hizmet içi eğitim, mesleki çalışma, mesleki gelişim, öğretmen, seminer dönemi.

Being or not at the seminar: A qualitative study on the effectiveness of teachers' seminar periods

Abstract: Every year, the Ministry of National Education carries out an application called the seminar period among teachers, which is an in-service training activity in schools, which the ministry calls professional work. In the continuation of the study, it will be referred to as the seminar period. Seminar periods, which were held twice a year in the past years, have been organized four times in recent years, with breaks in between. Teachers' opinions about seminar periods can also change within the plans of the Ministry of National Education. The aims of the ministry regarding the seminar periods and the expectations of the teachers from these periods are important for the education and training process. The purpose of this research is to evaluate the effectiveness of the seminar periods that teachers attend in April, June, September and November within the framework of the plan published by the Ministry of National Education and to determine what can be done to make the seminar periods more beneficial. Phenomenology design, one of the qualitative research designs, was used in the research. The sample of the research consists of 5 teachers working in different school types and branches in Kocaeli province Gebze and Çayırova districts. Participants were determined according to the purposive sampling method. The data of the research were collected through interviews with the participants, and the interviews were recorded with a voice recorder. In the analysis process of the research, the analysis steps of Moustakas (1994) were used. According to the results of this research; teachers find the seminar periods useless in terms of profession, but useful for the education and training process. While the social and cultural activities held during the seminar periods seem positive for the teachers, the presentations in the schools are considered unnecessary. Opinion of teachers about seminar periods; the current seminar plans are insufficient and elective studies should be carried out by taking the opinions of the teachers in the seminar plans.

Keywords: School administrators, school principal, administrator qualifications, educational administration, administrator appointment and assignment.

Okul Yönetimi
School
Administration
Journal
2022, 2/2, 159-173.Köseoğlu, B.(2022)
Seminerde olmak
ya da olmamak:
Öğretmenlerin
seminer dönemlerinin
etkililiği üzerine nitel
bir çalışma, *Okul
Yönetimi* 2(2), 159-173Öncü Okul
Yöneticileri Derneği
2718-0808

Giriş

İnsanların davranış ve eylemlerinde asıl amacı hayatta kalabilmek ve iyi yaşama arzusu olmuştur. Bu durumu sürekli kılarak da insanlar mutlu olmayı hedeflemişlerdir. Estetiğin ve güzel olanın keşfedilmesi ile insan kendini tanıyabilmiş ve içinde bulunduğu ortamı güzelleştirmiştir. İnsanın kendini tanıyabilmesi ve akabinde keşfi gerçekleştirecek şey ise eğitimidir (Gündüz,2019). Dünyada toplumların varlıklarını sürdürebilmeleri ve gelişimlerini devam ettirebilmeleri için şüphesiz eğitime ihtiyaçları bulunmaktadır. Devletler eğitim yolu ile sosyal ve kültürel değerlerini bireylerine benimsetip toplumda düzeni sağlamakta, bireylerin ilerlemesine ve gelişmesine katkıda bulunmaktadır (Kayabaş,2008). İçinde bulunduğumuz yüzyılda ülkelerin eğitime bakışı birbirine benzemektedir. Eğitimin bireylerin yaşantısında ne kadar önemli olduğunu az gelişmiş veya gelişmiş ülke ayrımı olmaksızın hepsi kabul etmiştir. Ülkelerin zenginlik kaynaklarındaki ve politik rejimlerindeki farklılıklara karşın ülkeler eğitime yönelik konularda ortak bakış açısı benimsemişlerdir. Benimsenen görüşlerden bazıları:

“Tüm bireylere temel eğitim, temel eğitime dayalı mesleki eğitim, mesleğinde ilerlemek isteyenlere yaşam boyu eğitim, öğrenci gereksinimlerine uyarlanmış eğitimidir.” Devletlerin siyasi ve ekonomik farklılıklarına ve bu konudaki görüş ayrılıklarına rağmen devletler eğitimi ilgilendiren konularda ortak bir düşünceye sahip olabilmektedirler (Kaya,2002). Ülkelerin uygulamaları farklı olsa da eğitimle ilgili amaçlarına bakıldığında benzer ifadeler olduğu görülecektir.

Günümüzde toplumların eğitimle sağlamaya çalıştıkları birden fazla amaçları vardır. Kuşkusuz eğitim tüm toplumlar için önem arz etmektedir ve toplumların eğitime, dolayısı ile insana yapacağı yatırımlar da önemlidir. Geçmişten günümüze toplumlar değiştiği gibi toplumların eğitim sistemleri de değişmiştir. İnsanlar zamanla değişen bu duruma ayak uydurmak zorunda kalmıştır. Yaşanan teknolojik gelişmeler, insanların ekonomik gereksinimlerinin karşılanması ihtiyacı, devleti yönetenlerin siyasi ideolojilerinin topluma aktarılması gibi birçok sebep eğitimde dönüşümü zorunlu kılmıştır. Bu dönüşüm sürecinde devletler de toplumu oluşturan bireylerin eğitim ihtiyaçlarına cevap vermek ve bireyleri yetiştirmek adına çeşitli uygulamalarda bulunmuştur. Modern dönemde de devletler eğitim kadar hiçbir kurumun kaliteli, sürdürülebilir, iyi bir gelecek sunabileceğini düşünmemiştir (Gündüz,2020). Bu nedenle devletler bireylerin iyi bir eğitim süzgecinden geçebilmesi için bireylerin eğitilmesine önem vermiş ve devlet bütçesinden eğitime büyük pay ayırmışlardır.

Toplumların ilerleyebilmesi ve gelişmiş ülkelerin refah seviyesine ulaşması için okullarda verilen eğitimin nitelikli olması gerekmektedir. Nitelikli öğrenci yetiştirebilmek için nitelikli öğretmen yetiştirmek zorunludur (Seferoğlu,2003). Öğretmenlerin mesleki açıdan geliştirilmesi tüm dünyada eğitimin kalitesini artırmaktadır. Mesleki gelişmeyi de yaşam boyu eğitimin bir alt süreci olarak ele almak gerekir (Bümen,2012). İnsanların yaşanan teknolojik gelişmeler ve toplumlarda meydana gelen kültürel ve sosyal değişimleri anlayıp buna uyum sağlayabilmeleri için yaşam boyu eğitim süreçlerine dahil olmaları gerekir. Bu sürecin gereği olarak da bireylerin mesleğini devam ettiren aldıkları eğitimler mesleklerinde üreten, becerili ve başarılı olan bireyler olmalarını sağlamaktadır (Yalın,2001).

Günümüzde hizmet içi eğitim anlayışı mesleki eğitim kavramı ile birlikte düşünülmektedir (Bümen,2012). Hizmet içi eğitimlerle öğretmenler kendilerini sürekli geliştirme imkânı bulmaktadır. Öğretmenlerin hizmet içinde eğitilebilmesi için mesleki gelişim ihtiyaçlarının saptanması gerekmektedir. Bu ihtiyaçların belirlenebilmesi için öncelikle öğretmenlerin eğitim öğretim sürecinde başarılı oldukları yönlerinin bilinmesi gereklidir. Eğitim öğretim sürecinde öğretmenlerin uygulamadaki eksikliklerinin belirlenerek öğretmenlere bu eksiklikler ile ilgili destek verilmesi öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlayacaktır (Baldu,2014).

Geçmiş yıllarda senede iki defa gerçekleştirilen seminer dönemleri son yıllarda ara tatillerin de yapılması ile dört defa düzenlenmektedir. Öğretmenlerin seminer dönemleri ile ilgili düşünceleri de Milli Eğitim Bakanlığı'nın planları dahilinde değişebilmektedir. Hizmet içi eğitim kapsamında değerlendirilen öğretmenlerin seminer dönemlerinin eğitsel olarak gerekliliğinin yanı sıra aynı zamanda zorunluluğunu da belirtmekte yarar vardır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu "Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği" bu zorunluluğun ispatıdır. Yönetmelikte: "Okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumlarında görevli yönetici ve öğretmenlerin genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon alanlarında, bilgi ve görgülerini artırmak, yeni beceriler kazandırmak, eğitim ve öğretimde karşılaşılan problemlere çözüm yolları bulmak, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçlarına göre plan ve programları hazırlamak ve uygulamak amacıyla derslerin kesiminden temmuz ayının ilk iş gününe, eylül ayının ilk iş gününden derslerin başlangıcına kadar; yıl içinde ise yıllık çalışma programında belirlen sürelerde mesleki çalışma yapılır."¹ şeklinde ibare bulunmaktadır (İKY,2021). Aynı yönetmelikte "Öğretmenlerin mesleki çalışmalarından azami verim elde edilebilmesi amacıyla okulun ve çevrenin ihtiyaçlarına göre konular belirlenir. Mesleki çalışma programı okul müdürlüğüne hazırlanarak öğretmenlere bir hafta önceden duyurulur"² denmektedir (İKY,2021). Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ile Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliğinde de benzer ifadeler yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerin seminer dönemlerine yönetmeliklerin ilgili maddeleri ile yasal bir dayanak oluşturmuştur. Kahyaoğlu ve Karataş (2019)'ün aktarımına göre, mesleki eğitimlere katılımın zorunlu olduğu 15'ten fazla Avrupa ülkesi vardır, ancak dünyanın geneline bakıldığında mesleki eğitim faaliyetlerine katılım zorunlu değildir. Meslekte ilerlemek için bir gerekliliktir (Eurydice, 2005; Aktaran: Kahyaoğlu & Karataş,2019).

Eğitimin ülkeler için ne kadar önemli olduğu ve eğitim öğretim sürecinin bir parçası olarak öğretmenin de mesleki anlamda hizmet içinde eğitilmesi gerekliliğinden yola çıkarak öğretmenlerin seminer dönemleri ile ilgili bir araştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu çalışmada öğretmenlerin seminer dönemleri ile ilgili düşüncelerinden hareket ederek seminer dönemlerinin etkililiği ve bu hususta neler yapılabileceği amaçlanmıştır. Bu araştırmanın seminer döneminin daha verimli geçmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Öğretmenlerin hizmet içi eğitim faaliyetleri kapsamında değerlendirilen seminer dönemleri okullarda gerçekleştirilmektedir. Birçok farklı okul türünde farklı branşlardan öğretmenler seminer dönemlerine katılım sağlamaktadır.

1 Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği 38/1

2 Okul Öncesi ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği 38/2

Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullara gönderdiği seminer dönemi çalışma planı okullarda uygulanmaya çalışılmaktadır, ancak daha önce bahsi geçen yönetmeliklerde yapılan değişiklikler ile okullar çevre şartlarına göre kendi planlarını da oluşturabileceklerdir. Bu nedenle her ne kadar Milli Eğitim Bakanlığı okullara bir çerçeve plan gönderse de okullar farklı uygulamalarda da bulunabilmektedir. Hâl böyle olunca da okullar arasında seminer dönemleri farklı şekilde geçebilmektedir.

Çalışmada amaçlanan, okullarda gerçekleştirilen seminer dönemlerinin etkililiğinin incelenmesi ve seminer dönemlerinin daha verimli olabilmesi için bu dönemlerde neler yapılabileceğinin belirtilmesidir. Bu amaçtan yola çıkarak aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Öğretmenler seminer dönemlerinin niçin düzenlendiğinin farkında mı ve bu konuda bir bilgileri var mı, varsa bunlar nelerdir?
2. Seminer dönemleri okullarda nasıl geçmekte ve ne tür etkinlikler yapılmaktadır?
3. Seminer dönemlerinin öğretmenlerin mesleki gelişimine ve eğitim öğretim sürecine katkısı var mıdır, varsa bunlar nelerdir, katkısı yoksa neden yoktur?
4. Öğretmenlerin seminer dönemlerinden beklentileri nelerdir ve öğretmenler bu dönemde hangi uygulamaların yapılmasını istemektedir?

Yöntem

Bu araştırmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nitel araştırmalar bir problemin çözümünde görüşme, gözlem, doküman analizi gibi veri toplama teknikleri kullanır ve bilinenin dışında insanların fark edemediği problem durumlarının araştırılması, problem ile ilgili olguların öznel ve yorumlayıcı bir şekilde ele alınması ile ilgilenir (Akt., Baltacı, 2019). Araştırma, fenomenoloji deseni ile yapılmıştır. Fenomenoloji deseni bir olay veya kavramla ilgili birden fazla kişinin deneyimleri sonucu oluşan ortak noktalar ile ilgilenen nitel araştırma desenidir (Creswell,2013). Araştırmanın fenomeni seminer dönemleridir. Araştırmada katılımcıların öznel düşüncelerini aktarması, seminer dönemleri ile ilgili deneyim sahibi olmaları araştırma adına önemli bulunmaktadır.

Katılımcılar

Fenomenolojik bir çalışmada önemli olan katılımcıların fenomen ile ilgili deneyimlerinin olması ve bu deneyimleri açıklıkla, öznel yargılar ile ifade edebilmeleridir. Katılımcı sayısı 5-25 arası araştırma için yeterli bulunmaktadır (Creswell,2013). Bu araştırmanın örneklemini Kocaeli ili Gebze ve Çayırova ilçelerinde görev yapmakta olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlayan 5 öğretmen oluşturmaktadır.

Tablo 1. Öğretmenlere ait bilgiler

Sıra No	Cinsiyet	Branş	Okul Türü
1	K	Sınıf	İlkokul
2	K	Rehberlik	Ortaokul
3	E	Fizik	Lise
4	E	Sınıf	İlkokul
5	E	Türkçe	Ortaokul

Katılımcılar ile yapılan görüşmelerde kısa kodlar oluşturulmuştur. Erkek öğretmenler (E), kadın öğretmenler (K) şeklinde kodlanmıştır. Öğretmenlere sıra numaraları da verilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin branşları, cinsiyetleri ve okul türleri Tablo 1’de belirtilmiştir. Katılımcıların kimliğine ait bilgiler kimlikteki bilgilerin gizliliğini korumak amacı ile verilmemiştir. Katılımcı seçiminde amaçlı örneklem yönteminden yararlanılmıştır. Amaçlı örneklemede katılımcı sayısının evreni temsil etme derecesinden ziyade araştırmanın amacına uygunluğu önemlidir. Bu örneklem yönteminde her bir örneklem evreni değil kendini temsil etmektedir(Baştürk,2013).

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada araştırmanın amacında belirtilen sorulara aranan cevaplar doğrultusunda katılımcılar ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde sabit sorulara verilen cevaplar dışında araştırma konusu ile ilgili görüşmenin derinlemesine gerçekleştirilmesi de söz konusudur (Büyüköztürk,2020). Araştırmacı tarafından hazırlanan dört adet soru katılımcılara yöneltilmiştir. Soruların hazırlanması sürecinde literatüre bağlı kalınması amaçlanmıştır. Soruların tümünün amaca hizmet etmesi ve literatürden bağımsız olmaması düşünülerek sorular hazırlanmıştır, ancak nitel araştırmanın ruhuna uygun olarak katılımcıların yalnızca bu sorular ile kendini sınırlandırmaması adına katılımcılar ile yapılan mülakatlar sohbet havasında geçmiş ve önceden hazırlanan sorular dışında da katılımcılara sorular yöneltilmiştir. Soruların hazırlanma süreci de dahil olmak üzere araştırmanın yöntemi ile ilgili diğer bölümler bir üniversitede Nitel Araştırma Yöntemleri dersi veren öğretim üyesine danışılmıştır. Bu görüşmeler gerçekleştirilmeden önce katılımcılardan izinler alınıp randevu talep edilmiş ve belirlenen tarih ve saatte üç katılımcı ile yüz yüze iki katılımcı ile de uzaktan görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler her bir katılımcı ile ortalama yirmi dakika sürmüştür. Görüşmelerin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınacağı ve alınan kayıttan katılımcıların istemedikleri bölümlerin silinebileceği katılımcılara önceden bildirilmiştir.

Sınırlılıklar

Covid-19 pandemisi nedeni ile katılımcıların ikisi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilememiştir. Yüz yüze görüşme gerçekleştirilen katılımcılar ile her ne kadar açık havada görüşme gerçekleştirilse de maske ve mesafe dolayısı ile ses kayıtlarından istenilen kadar verim alınamamış, ses kayıtlarının deşifre edilmesinde güçlükler yaşanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri öğretmenlerin seminer dönemleri ile ilgili düşüncelerini belirtmek, seminer dönemlerinin öğretmenler üzerinde nasıl bir etkisinin olduğunu ortaya koymak ve bu dönemde neler yapılabileceğini ifade etmek amacıyla katılımcılara mülakat sırasında yönelmek üzere araştırmacı tarafından oluşturulmuş 4 adet yarı yapılandırılmış soru ile toplanmaya çalışılmıştır. Bu sorular her ne kadar önceden oluşturulmuş olsa da katılımcılara bu sorular dışında öznel ifadelerini daha rahat açıklamaları amacıyla nitel araştırmanın ruhuna uygun olarak farklı sorular da yöneltilmiştir. Veriler sohbet havasında geçen mülakat yolu ile toplanmıştır. Katılımcıların kendilerini rahat hissedebilmeleri için onların istediği mekanda ve zamanda mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Daha önce de belirtildiği gibi araştırmanın amacına ve yöntemine sadık kalınması için veri toplama sürecinde katılımcılar sınırlandırılmamış, özgürce düşüncelerini aktarabilecekleri kendilerine ifade edilmiştir. Katılımcılara önceden hazırlanan ve mülakat sırasında yöneltilen sorular:

1. Seminer dönemlerinin niçin düzenlendiğine yönelik bilginiz var mı, varsa bunlar nelerdir, bilginiz yoksa bunun sebebi nedir?
2. Seminer dönemleriniz nasıl geçiyor, bu dönemde ne tür etkinlikler yapıyorsunuz?
3. Seminer dönemlerinin öğretmenlerin mesleki gelişimine ve eğitim öğretim sürecine katkısı var mıdır, varsa bunlar nelerdir, katkısı yoksa neden yoktur?
4. Seminer dönemleri sizce nasıl olmalı, bu konuda neler yapılmalıdır?

İlk sorunun katılımcılara sorulma sebebi; öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı'nın seminer dönemleri ile ilgili olarak neyi amaçladığının, hedeflerinin ne olduğunun farkında olup olmadığını öğrenmektir. Amacın ve hedeflerin sahiplenilmediği durumlarda yapılacak etkinliklerden verim alınabilmesi tartışmaya açık bir konudur. Yine bu soru ile öğretmenlerin seminer dönemlerine genel olarak nasıl baktıkları öğrenilmeye çalışılmıştır. Diğer sorular da öğretmenlerin seminer dönemlerinin etkililiği ve daha verimli olabilmesi için neler yapılabileceği ile ilgili sorulardır. Katılımcıların seminer dönemleri ile ilgili genel görüşlerinin alınabilmesi adına yarı yapılandırılmış sorular haricinde de sorular sorulmuştur. Mülakatlar ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır.

Verilerin analizinde öncelikle 5 katılımcı ile birebir yapılan görüşmelerin her bir katılımcı için ortalama 20 dakika olmak üzere toplamda 1 saat 40 dakikalık ses kayıtları deşifre edilmiş ve bunlar görüşme metnine çevrilmiştir. Görüşme metnine çevrilen ses kayıtları araştırmacı tarafından defalarca okunmuş ve okuma sırasında notlar alınmıştır.

Araştırmanın analizi sürecinde Moustakas (1994)'ın analiz adımlarından yararlanılmıştır. Araştırmacı öncelikle fenomen ile ilgili kişisel deneyimlerini aktarmıştır. Daha sonra mülakat sorularına katılımcıların verdiği araştırma ile ilgili önemli görülen ifadeler listelenmiştir. Katılımcıların fenomen ile ilgili deneyimleri listelenmiştir ve listeleme ifadeler kendini tekrar edene kadar devam etmiştir. Daha sonra önemli görülen ifadeler alınıp tema ve alt tema olarak gruplandırma yapılmıştır. Bu adımdan sonra katılımcıların fenomen ile ilgili deneyimleri ve deneyimlerin nasıl gerçekleştiği hakkında açıklamalar

yazılmıştır. Son olarak da bu açıklamalar detaylandırılmaya çalışılmıştır. Veri analizi sürecinde oluşturulan önemli ifadeler, tema ve alt temalara araştırmamanın bulgular başlığı altında yer verilmiştir.

Bulgular

Okullarda gerçekleştirilen seminer dönemlerinin etkililiğinin değerlendirilmesi ve seminer dönemlerinin daha verimli olabilmesi için neler yapılabileceğinin belirtilmesinin amaçlandığı çalışmadan elde edilen bulgular, katılımcılara yöneltilen sorular doğrultusunda oluşan önemli ifadeler, alt temalar ve temalar olarak sunulmuştur.

Öğretmenlere ilk olarak seminer dönemleri ile ilgili genel anlamda ne düşündükleri sorulmuştur. Alınan cevaplar doğrultusunda Tablo 1'de belirtilen tema, alt tema ve önemli ifadeler oluşturulmuştur.

Tablo 2. *Seminer dönemlerinin faydalı veya etkisiz yönleri*

Tema	Alt Tema	Önemli İfadeler
Faydalı	Eğitim öğretim yılının planlanması ve değerlendirilmesi	"Özellikle sene başında yapılan seminer çalışmalarında bir yılı planlıyoruz arkadaşlarımızla. Öğrencilerimiz ile yıl boyunca yapacağımız sosyal ve kültürel etkinlikler dahi planlanıyor bu dönemde. Sene sonunda da senenin değerlendirmesini yapıyoruz"
	Öğretmenlerin olumlu iletişimi	"Öğretmenlerin birbirleri ile iletişimini, daha farklı ortamda birbirlerini tanıyabilmelerini sağlamak adına da bir çalışma yapıyoruz gibi geliyor bana, çünkü yıl boyunca öğretmenler birbirleri ile iletişim kuramayabiliyorlar. Bakanlık da seminer dönemlerinde öğretmenlerin birbirlerini daha iyi tanımalarını amaçlıyor."
	Okula uyum	"Sene başında yapılan seminer dönemlerini yeterli ve gerekli buluyorum, çünkü yaz tatil sürecinde okul ortamında uzaklaşıyoruz ve sene başındaki seminer de okula tekrar uyum sağlamak adına faydalı oluyor."
	Mesleki paylaşım	"İki hafta olunca bu süre yetiyor, çünkü ilk hafta toplantılar yapıyoruz, birbirimizle mesleki anlamda fikir alışverişinde bulunuyoruz."
	Stres atma	"En son çalıştığım okulda bununla ilgili bir kahvaltılı etkinliği de yapmıştık, öğretmenler kaynaşsın, stres atsın diye."
Etkisiz	Kendini tekrar eden uygulamalar	"Öğretim yöntemleri gibi bildiklerimizi tekrar önümüze koymaları mantıklı gelmiyor. Bazen faydalı olsa da genelde kendini tekrarlayan bir durum. Hatta bazen kendimi aptal gibi hissediyorum yıllardır aynı şeyleri önümüze koydukları için."
	Ciddiye almama	"Uygulamada olmayan hep teoride kalan uygulamalar yapıldı. Sürekli teoride kaldığı için de biz yapılanları ciddiye almadık."
	Zamanın boşa harcanması	"Oradaki seminer çalışmaları genelde okula gidip oturup tekrar geri gelmek, öyle herhangi bir kendini geliştirme gibi bir faaliyet yoktu. Sadece birbirimiz ile sohbet ediyorduk."
	Branş ile ilgili olmama	"Öğrendiklerimiz mesleğimizle ilgili işimize yarayacak şeyler değil."

Tablo 2 incelendiğinde burada seminer dönemlerinin öğretmenler tarafından faydalı bulunduğu ve aynı zamanda etkisiz olduğu ile ilgili de düşüncelerin yer aldığı görülmektedir. Bu konu hakkında öğretmen A: "Özellikle sene

Köseoğlu
Seminerde olmak
ya da olmamak:
Öğretmenlerin seminer
dönemlerinin etkililiği
üzerine nitel bir
çalışma

başında yapılan seminer çalışmalarında bir yılı planlıyoruz arkadaşlarımızla. Öğrencilerimiz ile yıl boyunca yapacağımız sosyal ve kültürel etkinlikler dahi planlanıyor bu dönemde. Sene sonunda da senenin değerlendirilmesini yapıyoruz ...” şeklinde seminer dönemlerinin faydasını belirtirken, öğretmen B: *“Oradaki seminer çalışmaları genelde okula gidip oturup tekrar geri gelmek, öyle herhangi bir kendini geliştirme gibi bir faaliyet yoktu. Sadece birbirimiz ile sohbet ediyorduk ...”* şeklinde seminer döneminin etkisizliği ile ilgili düşüncesini belirtmiştir.

İkinci soruda öğretmenlere seminer dönemlerinin nasıl geçtiği ve bu dönemde ne tür etkinlikler yapıldığı sorulmuştur. Öğretmenlerden alınan cevaplara göre Tablo 2’de tema, alt tema ve önemli ifadeler belirtilmiştir.

Tablo 3. Seminer dönemlerinde yapılan etkinlikler

Tema	Alt Tema	Önemli İfadeler
	Öğretim yöntemleri ve eğitim psikolojisi	“Seminer dönemlerinde üniversite yıllarından beri gördüğümüz öğretim yöntemleri, eğitim psikolojileri gibi bildiğimiz şeyleri ısıtıp ısıtıp tekrar önümüze koymaları mantıklı gelmiyor bana.”
Mesleki etkinlikler	Akl ve zeka oyunları eğitimi	“Görev yaptığım ilçede ilçe milli eğitim müdürlüğü seminer dönemlerinde çeşitli kurslar düzenledi. Bu kurslarda herkes istediği kursu seçip seminer dönemini gerçekleştiriyordu. Örneğin, ben akıl ve zeka oyunları kursuna katılmıştım.”
	Diksiyon eğitimi	“Herkes istediği kursu alıp seminer dönemini o şekilde geçirebiliyordu. Örneğin, ilk yardım kursu, zeka oyunları, diksiyon kursu gibi etkinlikler yapılıyordu.”
	Web 2.0 araçları eğitimi	“Bağlama kursundan, akıl zeka oyunlarına, web 2.0 araçlarından web fabrika gibi birçok etkileşimli araç kullanabileceğimiz kurslar vardı.”
	İlk yardım eğitimi	“Herkes istediği kursu alıp seminer dönemini o şekilde geçirebiliyordu. Örneğin, ilk yardım kursu...”
	Geziler ve piknikler	“Özellikle sene başında yapılan seminer dönemlerinde yapılan yemek ve gezi etkinlikleri okula yeni atanan öğretmen arkadaşlarla kaynaşmaya vesile oluyor.”
Sosyal ve kültürel etkinlikler	Kahvaltı ve yemek organizasyonları	“Son yıllarda öğretmenler daha da sosyalleşsin, okulda kaynaşsınlar, okulda yoğun bir eğitim öğretim sürecinden sonra öğretmenlerin rahat edebilmesi için sosyal etkinliklere yer vermeye başlandı. En son çalıştığım okulda bununla ilgili bir kahvaltı etkinliği de yapmıştık, öğretmenler kaynaşsın, stres atsın diye.”
	Şarkı Söyleme Şiir Okuma	“Örneğin, öğretmenlerin birlikte şarkı söylemeleri, şiir okumaları, enstrüman çalmaları, resim yapmaları, birlikte pikniğe gitmeleri, geziye gitmeleri gibi okulumuzda benzer çalışmalar olmaya başladı.”

Tablo 3 incelendiğinde burada öğretmenlerin seminer dönemlerinde genel olarak mesleki veya akademik yıla özgü etkinlikler ile sosyal ve kültürel etkinlikler yaptığı görülmektedir. Bu konu hakkında öğretmen C: *“üniversite yıllarından beri gördüğümüz öğretim yöntemleri, eğitim psikolojileri gibi bildiğimiz şeyleri ısıtıp ısıtıp tekrar önümüze koymaları mantıklı gelmiyor bana...”* şeklinde açıklama yaparak seminer dönemlerinde öğretim yöntemleri, eğitim psikolojisi gibi mesleki eğitimlerin yapıldığını, ancak her sene bu etkinliklerin tekrarlanmasından dolayı sıkıldıklarını ifade etmiştir. Bu konu hakkında

öğretmen D: “*Son yıllarda öğretmenler daha da sosyalleşsin, okulda kaynaşsınlar, okulda yoğun bir eğitim sürecinden sonra öğretmenlerin rahat edebilmesi için sosyal etkinliklere yer verilmeye başlandı. En son çalıştığım okulda bununla ilgili bir kabvaltı etkinliği de yapmıştık, öğretmenler kaynaşsın, stres atsın diye...*” açıklaması ile seminer dönemlerinde çalıştığı okulda sosyal ve kültürel etkinlikler yapıldığından bahsetmiştir. Bu etkinliklerin ise öğretmenlerin kaynaşması, stres atması ve bir yılın yorgunluğunu üzerinden atması adına yapıldığını ifade etmiştir. Konu ile ilgili olarak öğretmen A: “*Görev yaptığım ilçede ilçe milli eğitim müdürlüğü seminer dönemlerinde çeşitli kurslar düzenledi. Bu kurslarda herkes istediği kursu seçip seminer dönemini gerçekleştiriyordu. Örneğin, ben akıl ve zeka oyunları kursuna katılmıştım...*” şeklinde açıklamada bulunarak mesleki bir eğitim aldığını ifade etmiştir. Öğretmenin branşının sınıf öğretmenliği olması gereği öğrencilerine akıl ve zeka oyunlarını temelden öğretebilmek adına aldığı eğitimin önemli olduğu düşünülmektedir. Konu ile ilgili olarak öğretmen B: “*Son bir iki yıldır bakanlığın da farklı seminer çalışmaları olmaya başladı. Bir değişim oldu. Örneğin, öğretmenlerin birlikte şarkı söylemeleri, şiir okumaları, enstrüman çalmaları, resim yapmaları, birlikte pikniğe gitmeleri, geziye gitmeleri gibi okulumuzda benzer çalışmalar olmaya başladı...*” şeklinde açıklamalarda bulunarak seminer dönemlerinde sosyal ve kültürel etkinlikler yaptıklarından bahsetmiştir.

Öğretmenler sosyal ve kültürel etkinliklerin kendilerine bu dönemde iyi geldiğini ve bir yılın yorgunluğunu bu etkinlikler ile atmaya çalıştıklarını belirtmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı’nın son yıllarda sosyal ve kültürel etkinliklere önem verdiği katılımcılar tarafından aktarılmıştır. Okullarda gerçekleştirilen sosyal ve kültürel etkinliklerden öğretmenler genel olarak memnun olduklarını, mesleğe yönelik yapılan etkinliklerin ise faydalı amaçlara yönelik olsa da verimsiz olduğu, başarılı olmadığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir.

Üçüncü soruda öğretmenlere seminer döneminin mesleki gelişimlerine ve eğitim öğretim sürecine katkılarının ne olduğu sorulmuştur. Öğretmenlerden alınan cevaplara göre Tablo 3’te tema, alt tema ve önemli ifadeler belirtilmiştir.

Köseoğlu
Seminerde olmak
ya da olmamak:
Öğretmenlerin seminer
dönemlerinin etkililiği
üzerine nitel bir
çalışma

Tablo 4. *Seminer dönemlerinin mesleki gelişim ve eğitim öğretim sürecine etkileri*

Tema	Alt Tema	Önemli İfadeler
Mesleki Gelişime Etkisi	Katkısız	"Mesleki gelişim olarak seminer dönemlerinin bana pek bir şey kattığını düşünmüyorum."
	Verimsiz	"Öğretmenliğim adına hiçbir seminerden tam olarak verim aldığımı söyleyemem çünkü dediğim gibi her yıl aynı şeyler tekrar ediliyor."
	Yetersiz	"Bakanlığın göndermiş olduğu planda çok fazla mesleki gelişimle ilgili bir şey bulamıyoruz."
	İçerik Eksikliği	"Öğrendiklerimiz mesleğimizle ilgili işimize yarayacak şeyler değil."
	Katkısız	"Eğitim öğretim süreci açısından da çok bir katkısı olmuyor."
Eğitim Öğretim Sürecine Etkisi	Okulu Tanıma	"Seminer dönemlerinin eğitim öğretim sürecine en büyük katkısı ise okula yeni atanan öğretmenlerin okulu tanınması oluyor."
	Planlama	"Özellikle sene başında yapılan seminer çalışmalarında bir yıl planlıyoruz arkadaşlarımızla. Öğrencilerimiz ile yıl boyunca yapacağımız sosyal ve kültürel etkinlikler dahi planlanıyor bu dönemde."
	Paylaşım	"Eğitim öğretim sürecine katkısı ise, arkadaşlarımız ile paylaşımlarda bulunuyoruz, planlamalar yapıyoruz."

Tablo 4 incelendiğinde seminer dönemlerinin öğretmenlerin mesleki gelişimlerine ve eğitim öğretim etkileri görülmektedir. Bu konu hakkında öğretmen C: "*Öğretmenliğim adına hiçbir seminerden tam olarak verim aldığımı söyleyemem çünkü dediğim gibi her yıl aynı şeyler tekrar ediliyor...*" açıklaması ile seminer dönemlerinde her yıl aynı etkinliklerin yapıldığını bu nedenle mesleki anlamda seminerlerden verim alamadığını ifade etmiştir. Öğretmen E: "*Öğrendiklerimiz mesleğimizle ilgili işimize yarayacak şeyler değil...*" şeklinde açıklaması ile seminer dönemlerinde yapılan etkinliklerin meslek ile ilgili işe yarayacak etkinlikler olmadığını, okullarda bu yönde çalışmalar yapılmadığını ifade etmiştir. Seminer dönemlerinin eğitim öğretim sürecine etkisi ile ilgili olarak da Öğretmen B: "*Eğitim öğretim sürecine katkısı ise, arkadaşlarımız ile paylaşımlarda bulunuyoruz, planlamalar yapıyoruz...*" şeklinde görüş bildirmiş, seminer dönemlerinin eğitim öğretim sürecinin planlanması, öğretmenler arasında bu planların paylaşımı, fikir alış veriş yapılması gibi durumların sürece olumlu katkı verdiğini ifade etmiştir. Öğretmen D: "*Seminer dönemlerinin eğitim öğretim sürecine en büyük katkısı ise okula yeni atanan öğretmenlerin okulu tanınması oluyor...*" şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Öğretmenlerin seminer dönemlerinde daha çok sohbet etme imkânı bulduklarını ve bunun da birbirlerini daha iyi tanıma imkânı sağladığını belirtmiştir.

Katılımcılara son soru olarak seminer dönemlerinin nasıl olması gerektiği ve bu dönemde neler yapılabileceği sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılardan alınan cevaplara göre Tablo 4'te tema, alt tema ve önemli ifadeler oluşturulmuştur.

Tablo 5. *Öğretmenlerin seminer dönemlerinden beklentileri*

Tema	Alt Tema	Önemli İfadeler
Mesleki eğilimler	Mesleki atölyeler	“Öğretmenler belirli bölgelerde toplansa, seminer kamplarında küçük mesleki atölyeler olsa ve öğretmenlerin aileleri ile katılabilecekleri seminer kampları olsa çok güzel olurdu.”
	Branşa yönelik etkinlikler	“Her öğretmen kendi branşı ile alakalı bir ders sunumu ders etkinliği hazırlar diğer zümre öğretmenleri buna dinleyici olarak katılır ve sunum yapan öğretmenler diğer öğretmenler tarafından olumlu ve olumsuz eleştirilebilir.”
Kişisel gelişim eğilimleri	Türkçe'nin doğru kullanımı	“Türkçe'nin doğru kullanımı ile ilgili kurslar da aldım.”
	AKıl ve zeka oyunları eğitimi	Uzaktan eğitim sürecinde hizmet içi eğitim faaliyetlerinde birçok kursa katılma imkanı buldum. Bu kursların içinde akıl zeka oyunları da vardı, Milli Eğitim Bakanlığı seminer dönemlerinde de bu tarz kursları öğretmenlere sunabilir.”
Sosyal ve kültürel etkinlikler	Seminer kampları	“Eskiden gençlik kampları vardı. Keşke öğretmenlerin de seminer kampları olsa. Öğretmenler belirli bölgelerde toplansa, seminer kamplarında küçük mesleki atölyeler olsa ve öğretmenlerin aileleri ile katılabilecekleri seminer kampları olsa çok güzel olurdu.”
	Piknik ve gezi etkinlikleri	“Öğretmenlerin birlikte pikniğe gitmeleri, geziye gitmeleri gibi okulumuzda benzer çalışmalar olmaya başladı. Bunlar faydalı oluyor. Böyle etkinlikler yapılmalı.”
	Müziksel etkinlikler	“Öğretmenlerin birlikte şarkı söylemeleri, şiir okumaları, enstrüman çalmaları, gibi okulumuzda benzer çalışmalar olmaya başladı. Bunlar faydalı oluyor. Böyle etkinlikler yapılmalı.”

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin seminer dönemlerinin nasıl olması gerektiği ve bu dönemde neler yapılabileceği ile ilgili düşünceleri görülmektedir. Bu konu hakkında öğretmen C: “Öğretmenler belirli bölgelerde toplansa, seminer kamplarında küçük mesleki atölyeler olsa ve öğretmenlerin aileleri ile katılabilecekleri seminer kampları olsa çok güzel olurdu...” şeklinde açıklaması ile mesleki eğitim kapsamında mesleki atölye eğitimlerinin yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Öğretmen E: “Son olarak her öğretmen kendi branşı ile alakalı bir ders sunumu ders etkinliği hazırlar diğer zümre öğretmenleri buna dinleyici olarak katılır ve sunum yapan öğretmenler diğer öğretmenler tarafından olumlu ve olumsuz eleştirilebilir. Faydalı yönler ve eksik yönler söylenir. Diğer öğretmenler sunum yapan öğretmene bir rapor sunar ve sunum yapan öğretmenin eksik ve faydalı yönleri bu raporda açıklanır. Her branş kendini değerlendirmiş olur...” şeklinde görüş bildirerek seminer dönemlerinde branş bazında etkinlik yapılması gerektiğini, her zümrenin birbirini değerlendirebileceğini ifade etmiştir. Konu ile ilgili olarak öğretmen B: “ Örneğin, öğretmenlerin birlikte şarkı söylemeleri, şiir okumaları, enstrüman çalmaları, resim yapmaları, birlikte pikniğe gitmeleri, geziye gitmeleri gibi okulumuzda benzer çalışmalar olmaya başladı. Bunlar faydalı oluyor. Böyle etkinlikler yapılmalı...” şeklinde düşüncesi ile seminer dönemlerinde sosyal ve kültürel etkinlikler yapılması gerektiğini, bu etkinliklerin öğretmenlerin hoşuna gittiğini ifade etmiştir.

Köseoğlu
Seminerde olmak
ya da olmamak:
Öğretmenlerin seminer
dönemlerinin etkililiği
üzerine nitel bir
çalışma

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

170

Araştırmanın bulgularına göre öğretmenlerin seminer dönemleri ile ilgili genel olarak düşünceleri seminer dönemlerinin faydalı olabildiği gibi bazı yönleri ile de veya yetersiz olduğudur. Seminer dönemini faydalı bulan öğretmenler bu dönemde tüm eğitim öğretim yılını planlayabildiklerini ve değerlendirebildiklerini belirtmiştir. Sene başında yapılan seminer dönemlerinde öğrencilerle yapılacak tüm etkinliklerin zümre öğretmenleri ile birlikte planlandığı, sene sonunda yapılan seminer çalışmalarında ise bir yıl boyunca yapılan çalışmaların değerlendirildiği belirtilmiştir. Seminer dönemlerinin öğretmenlerin iletişim süreçleri açısından faydalı bulunduğu ve öğretmenlerin bu dönemde tüm yılın yorgunluğunu üstünden attığı sonucuna ulaşılmıştır. Seminer dönemlerinin yetersiz olduğu sonucu ile ilgili olarak da öğretmenler, bu dönemin her yıl kendini tekrar eden uygulamalardan oluştuğunu, yalnızca okula gidip gelmekten ibaret olduğunu, öğretmenlerin seminer dönemlerini ciddiye almadığını ve bu dönemde meslekle ilgisiz işe yaramayan bilgiler öğrenildiğini belirtmiştir. Gültekin, Aktay ve Gültekin (2018) çalışmalarında, ilköğretim kademesinde çalışan öğretmenlerin bazılarının seminer dönemlerini yararlı bulmalarına karşın çoğu öğretmenin seminer dönemlerini verimsiz bulduklarını ve bu dönemi zaman kaybı olarak gördüklerini belirtmiştir. Kahyaoğlu ve Karataş(2019) çalışmalarında öğretmenlerin seminer dönemleri ile ilgili genel olarak zaman kaybı, para israfı, angarya işlerin yapılması, dedikodu ortamının oluşması gibi olumsuz ifadeler belirttiğini aynı zamanda öğretmenlerin bu dönem ile ilgili olarak; yeni eğitim öğretim yılına hazırlık, zümreler ile iş birliği, mesleki gelişimin artırılması gibi olumlu düşünceler de belirttiklerini aktarmıştır.

Öğretmenlerin seminer dönemlerinin nasıl geçtiği ve bu dönemde ne tür etkinlikler yaptığı ile ilgili sonuçlara bakıldığında; seminer dönemlerinde mesleki etkinlikler ile sosyal ve kültürel etkinlikler yapıldığı görülmüştür. Mesleki etkinlik olarak öğretim yöntemleri ve eğitim psikoloji, diksiyon eğitimi, akıl ve zeka oyunları eğitimi, web 2.0 araçları eğitimi gibi etkinlikler yapıldığı katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Sosyal ve kültürel etkinlikler kapsamında ise; şarkı söyleme, şiir okuma, gezi etkinliği, kahvaltı ve yemek etkinliklerinin yapıldığı belirtilmiştir. Albez, Yıldırım ve Ayık (2020) çalışmasında öğretmenlerin seminer dönemlerinde kitap okuma etkinliği, sunum etkinliği gibi çalışmaların yapıldığını ancak bunların öğretmenler tarafından faydalı bulunmadığını aktarmıştır. Öğretmenler seminer dönemlerinde yapılan sosyal ve kültürel etkinliklerin diğer etkinliklere göre daha faydalı olduğunu belirtmektedir. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda özellikle seminer dönemlerinde mesleki anlamda yapılan sunum çalışmalarının faydalı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Seminer dönemlerinin öğretmenlerin mesleki gelişimine ve eğitim öğretim sürecine katkılarının ne olduğuna ilişkin sonuçlara göre; öğretmenler seminer dönemlerini mesleki gelişimleri açısından verimsiz bulduklarını ifade etmiştir. Öğretmenler bu dönemin mesleki olarak kendilerine bir şey katmadığını, seminer dönemlerinde mesleki anlamda yapılan etkinliklerin işe yaramadığını ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın seminer çalışmaları planlarının mesleki anlamda yetersiz ve içeriğinin eksik olduğunu belirtmiştir. Seminer dönemlerinin eğitim öğretim sürecine ise genel olarak katkı sağladığı belirtilmiştir. Öğretmenler bu

dönemde yapılan planlama çalışmalarının, öğretmenler arasındaki paylaşımların ve özellikle okula yeni atanan öğretmenlerin seminer dönemlerinde okulu ve meslektaşlarını tanıma fırsatı bulmasının eğitim öğretim sürecine katkı sağladığını belirtmiştir. “Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitimlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi” (Özan vd.,2014) çalışmasında seminer dönemlerinde öğretmenlerin mesleki gelişimini sağlamaya yönelik çalışmaların yapılmadığı ve bu dönemde mesleki gelişime dikkate değer bir katkının sağlanmadığı belirtilmiştir. “İlköğretim kurumlarındaki mesleki çalışmaların etkililiğinin değerlendirilmesi” (Sıcak ve Parmaksız,2016) çalışmasında öğretmenlerin seminer dönemlerini mesleki gelişimleri anlamında yetersiz buldukları, seminer dönemlerinin öğretmenlere mesleki anlamda katkı sağlamadığı aktarılmaktadır. Seminer dönemlerinin eğitim öğretim sürecine ise katkısının olduğu gerek bu araştırmanın katılımcıları gerekse de Özan vd.(2014) ile Sıcak ve Parmaksız (2016)’ın araştırmalarından elde edilen bulgular tarafından desteklenmektedir. Seminer dönemlerinde yapılan planlama çalışmalarının ve zümre öğretmenlerin mesleki anlamda paylaşımında bulunmalarının eğitim öğretim sürecine katkı sağladığı ancak mesleki gelişime bu dönemde yapılan çalışmaların yararlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Seminer dönemlerinin nasıl olması gerektiği ve bu dönemde neler yapılabileceğine ilişkin sonuçlara göre; öğretmenler seminer dönemlerinde mesleki eğitimler, kişisel gelişim eğitimleri ve sosyal ve kültürel etkinlikler yapılmasını istemektedir. Mesleki eğitim olarak klasik sunum çalışmaları yerine okul dışında farklı bir ortamda seminer kamplarının düzenlenebileceği ve burada mesleki gelişim atölyeleri kurulabileceği öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Yine mesleki eğitimler kapsamında seminer dönemlerinde her zümrenin branşları ile ilgili olarak bir ders sunumu hazırlamaları ve bunu zümrelerinin önünde sunmaları, dinleyicilerin de sunumla ilgili olumlu ve olumsuz görüş bildirmeleri gerektiği katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Bu sunumun da klasik sunumlardan ziyade öğretmenlerin birbirini değerlendirdiği ve yalnızca bransa özgü olması gerektiği ifade edilmiştir.

Seminer dönemlerinde kişisel gelişim eğitimleri kapsamında ise Türkçe’nin doğru kullanımı, satranç vb. akıl ve zeka oyunları eğitimlerinin yaygınlaşması katılımcılar tarafından istenmektedir. Seminer dönemlerinde özellikle son iki yıldır yapılan sosyal ve kültürel etkinliklerin ise devam ettirilmesi; öğretmenlerin aileleri ile katılabileceği farklı bir bölgede düzenlenecek seminer kamplarının yapılması, gezi, piknik, kahvaltı organizasyonları, enstrüman çalma, şiir okuma gibi etkinliklerin yaygınlaştırılması gerektiği katılımcılar tarafından belirtilmiştir. “İlköğretimde mesleki çalışma (seminer) dönemi uygulamaları” (Gültekin vd.,2018) çalışmasında katılımcıların seminer dönemlerinde kendilerini sıkmayan, motive edici ve bransa yönelik etkinlikler yapılmasını istedikleri belirtilmiştir. Kahyaoglu ve Karataş (2019) çalışmalarında katılımcılarının seminer dönemlerinde kişisel gelişimi destekleyici etkinliklerin yapılmasını ve bu dönemde yapılan etkinliklerin işlevsel olmasını istediklerini belirtmiştir. Referans çalışmalar ile bu çalışmada öğretmenlerin seminer dönemleri ile ilgili isteklerine bakıldığında, bu araştırmanın öğretmenlerin seminer dönemlerinden beklentileri bulgusunun sosyal ve kültürel etkinlikler ile kişisel gelişim etkinlikleri temaları ile örtüştüğü görülmektedir.

Bu çalışmanın araştırmacısının bir öğretmen olması ve seminer dönemleri ile ilgili deneyimleri bulunmasından yola çıkarak araştırmacının öncelikle

seminer dönemleri ile ilgili kişisel deneyimleri aktarılmaya çalışılmıştır. Okullarda gerçekleştirilen seminer dönemleri Milli Eğitim Bakanlığı'nın okullara göndermiş olduğu çerçeve plan dahilinde sürdürülmektedir. Daha önce yılda iki kez yapılan seminer dönemleri ara tatillerin yapılması ile birlikte yılda dört kez gerçekleştirilmektedir. Seminer dönemleri başlamadan önce okullara gönderilen çerçeve planlarda bakanlığın seminer dönemlerinde neyi amaçladığı, hedeflerinin ne olduğu ve hangi etkinliklerin yapılması gerektiği belirtilmektedir. Günümüzde birçok öğretmen seminer dönemlerinde bakanlığın neyi amaçladığı ve hedeflerinin ne olduğunu bilmemektedir. Gönderilen mesleki çalışma planındaki amaçlar çok da fazla dikkate alınmadan genel olarak seminer haftasında neler yapılacağına bakılmaktadır. Seminer planındaki etkinlikler de bakanlığın isimlendirmesi olan mesleki çalışmaya ne kadar uygundur? Mesleki çalışma kavramı adı üstünde meslek ile ilgili çalışmalardır. Her öğretmenin kendi branşı ile ilgili alacağı eğitimler hizmet içi eğitim kapsamında değerlendirilebilir ve mesleki çalışma başlığı altına alınabilir, ancak seminer dönemlerinde yapılan sosyal ve kültürel etkinlikleri, meslek ve branş ile ilgili olmayan sunum faaliyetlerini mesleki çalışma olarak nitelendiremeyiz. Seminer dönemlerinde yapılan sosyal ve kültürel faaliyetler öğretmenler arasındaki iletişimi ve okul atmosferini olumlu etkilese de bu gerçek anlamda bir mesleki çalışma olarak değerlendirilemez. Seminer dönemlerinin kuşkusuz faydaları bulunmaktadır, ancak bu dönemde okul bazlı çalışma planları yapılmasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Seminer dönemlerinde yapılan zümre toplantılarının eğitim öğretim sürecine katkıları olduğu düşünülmektedir. Aynı branşa sahip öğretmenlerin kendi alanları ile ilgili bilgi ve tecrübelerini paylaştıkları bu toplantıların eğitim öğretim yılı başlamadan önce yapılmasının bir yılın planlanması adına katkıları olmaktadır. Bir yıl boyunca yapılacak etkinliklerin, sınavların planlaması, yıllık planların zümre öğretmenleri ile gözden geçirilerek bölgenin sosyo-ekonomik şartlarına göre uyarlanması faydalı olmaktadır. Bu çalışmalar sene içinde yapıldığında geç kalınmış olmaktadır ve bu nedenle seminer dönemlerinin en azından bir gününün zümre öğretmenleri ile bu çalışmalara ayrılması olumlu görülmektedir. Seminer dönemlerinin öğretmenler için gerekli olduğu düşünülmekte, ancak bu dönemlerin evrak üzerinde kalmaması adına iyi planlanması, uygulanabilir olması, her okulun kendi şartlarına göre düzenlenmesi ve branşa yönelik etkinlikler içermesi gerekmektedir.

Öğretmenlerin Nisan, Haziran, Eylül ve Kasım aylarında Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı çerçeve plan dahilinde katıldığı seminer dönemlerinin etkililiğinin değerlendirilmesi ve seminer dönemlerinin daha faydalı olabilmesi için neler yapılabileceğinin belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada seminer dönemlerine daha fazla önem verilmesi ve öğretmenlerin etkinliklerin planlaması sürecine dahil edilmesi gerektiği ifade edilmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerden bağımsız, görüş alınmadan hazırlanan seminer planlarının öğretmenlerce eleştirildiği ve işe yaramadığı görülmektedir. Öğretmenler araştırmadan anlaşıldığı kadarı ile klasik seminer dönemlerinden sıkılmış durumdadır ve kendilerinin daha aktif olacağı, eğlenebileceği, tüm yılın yorgunluğunu atabileceği bir seminer dönemi istemektedir. Seminer dönemine ilişkin planlarda değişikliğe gidilerek sunum ve dinleme şeklinde gerçekleşen etkinlikler yerine öğretmenlerin aktif katılım sağladığı, mümkünse okul dışı etkinlikler planda yer almalıdır. Öğretmenlerin seminer dönemlerinde etkinlik tercih edebilmesi de kendilerince olumlu karşılandığından farklı ortamlarda

farklı etkinliklerin yer aldığı ve öğretmenlerce seçilebilecek bir alt yapı oluşturularak seminer dönemleri planlanmalıdır.

Kaynakça

- Albez, C., Yıldırım, İ. & Ayık, A. (2020). Mesleki çalışmaların etkililiğine yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(2), 611-634.
- Baştürk, S. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Vize Yayınları.
- Buldu, M. (2014). Öğretmen yeterlik düzeyi değerlendirmesi ve mesleki gelişim eğitimleri planlanması üzerine bir öneri. *Milli Eğitim Dergisi*, 44(204), 114-134.
- Bümen, N. T., Ateş, A., Çakar, E., Ural, G. & Acar, V. (2012). Türkiye bağlamında öğretmenlerin mesleki gelişimi: Sorunlar ve öneriler. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(194), 31-50.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. Siyasal Kitapevi.
- Gültekin, M., Aktay, E. G. & Gültekin, I. (2018). İlköğretimde mesleki çalışma (seminer) dönemi uygulamaları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 482-513.
- Gündüz, M. (2019). *Kronolojik ve tematik Türk eğitim tarihi*. İdeal Kültür ve Yayıncılık.
- Gündüz, M. (2020). *Maariften eğitime, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e eğitim düşüncesinde dönüşüm*. Doğu Batı Yayınları.
- İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.(2021). Mesleki Çalışmalar. Madde 38, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19942&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Kahyaoğlu, R. B. & Karataş, S. (2019). Mesleki gelişim eğitim seminerlerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,(37),191-220.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi Yayıncılık
- Kayabaş, Y. (2008). Öğretmenlerin hizmet içi eğitimde yetiştirilmesinin önemi ve esasları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (2), 9-32.
- Özan, M. B., Şener, G. & Polat, H. (2014). Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitimlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), 167-180.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlilikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 58, 40-45.
- Sıcak, A.& Parmaksız, R.Ş.(2016). İlköğretim kurumlarındaki mesleki çalışmaların etkililiğinin değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 17-33.
- Yalın, H. İ. (2001). Hizmet içi eğitim programlarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, (150).

Köseoğlu
Seminerde olmak
ya da olmamak:
Öğretmenlerin seminer
dönemlerinin etkililiği
üzerine nitel bir
çalışma

